

Медіація як спосіб врегулювання конфліктів у державних органах

Радзевич Тетяна,

здобувачка вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління адміністрування»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: У даній роботі розглядається медіація як ефективний альтернативний спосіб врегулювання конфліктів у державних органах. Проаналізовано правові засади застосування медіації в Україні, зокрема відповідно до Закону України «Про медіацію», а також визначено її значення для зниження конфліктності, підвищення довіри до органів влади та вдосконалення механізмів публічного управління. Окреслено основні напрями застосування медіації у публічно-правових відносинах та її переваги порівняно із судовими процедурами.

Ключові слова: медіація, публічно-правові спори, державні органи, альтернативне вирішення спорів, адміністративні конфлікти.

Медіація є ефективним інструментом вирішення суперечок, який набуває все більшого значення у сфері державного управління та діяльності органів публічної влади. В Україні її застосування регламентується Законом України «Про медіацію» № 1875-ІХ від 16.11.2021, який визначає правові принципи медіації, вимоги до медіатора та сфери її застосування у публічно-правових відносинах [4].

Прийняття цього закону створило правові умови для впровадження медіації в адміністративні та публічно-правові спори. Закон встановлює порядок проведення медіаційних процедур, статус медіатора та сфери використання медіації, що відкриває можливості для її ефективного застосування у державних органах.

Застосування медіації актуальне через завантаженість судів, тривалість адміністративних процедур і необхідність підвищення довіри громадян до влади. Конфлікти між громадянами, підприємцями та державними структурами вимагають гнучких і оперативних способів вирішення. Медіація сприяє розвитку партнерського діалогу та зменшенню соціальної напруженості [2].

Медіація застосовується для вирішення різних видів спорів у державних органах:

- конфлікти між громадянами та державними установами;
- спори між підприємцями та контролюючими органами;
- внутрішні конфлікти між працівниками державних органів;

- суперечки у сфері інтелектуальної власності, що стосуються державних органів.

Основи правового регулювання вирішення публічно-правових спорів за участю суб'єктів владних повноважень закладено у Кодексі адміністративного судочинства України (КАСУ). Зокрема, процесуальне законодавство прямо передбачає можливість примирення сторін за участю медіатора на будь-якій стадії судового процесу [1]. Водночас надзвичайно важливим кроком у розвитку позасудових механізмів стало набрання чинності Законом України «Про адміністративну процедуру». Цей акт утворює європейські принципи взаємодії держави та особи, створюючи сприятливе підґрунтя для застосування медіації ще на етапі адміністративного провадження та оскарження рішень, що дозволяє ефективно врегулювати конфлікт до звернення до суду [3].

Досвід європейських країн демонструє, що медіація у публічно-правових конфліктах сприяє зниженню соціальної напруженості та покращенню управлінських рішень. Відповідно до досліджень V. Teremetskyi та колег, у країнах ЄС медіація активно інтегрується в систему доступу до правосуддя та слугує механізмом ефективного врядування. Перенесення цього досвіду в Україну дозволяє гармонізувати національне законодавство з європейськими стандартами та підвищити ефективність роботи державних органів [5].

Особливу увагу приділено медіації у спеціалізованих сферах, таких як інтелектуальна власність. На думку українських дослідників медіація забезпечує конфіденційність, економію часу та ресурсів, а також збереження професійних відносин між сторонами. Подібні підходи ефективно застосовуються для врегулювання конфліктів у державних органах, особливо у сфері регуляторних та контрольних функцій.

Медіація покращує внутрішню комунікацію, розвиває навички слухання та врахування позицій сторін, підвищуючи ефективність роботи державних органів.

Отже, медіація в державних органах має великий потенціал для розвитку публічного управління в Україні, підвищення ефективності служби, зміцнення правової культури та формування партнерських стосунків між владою і громадянами.

Список використаних джерел:

1. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>

2. Медіація як альтернативний (досудовий) спосіб вирішення спорів у публічній сфері: офіційне роз'яснення // Судова влада України : офіційний вебпортал. Інформація станом на 28.05.2025. URL: <https://court.gov.ua/press/news/1818096/>

3. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>

4. Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>

5. Teremetskyi, V., Tokarieva, K., Myronenko, M., Mishchuk, I., & Melnychuk, Y. (2023). Mediation in administrative and legal disputes in Ukraine: a European perspective. *Revista Amazonia Investiga*, 12(70), 200–209. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.70.10.18>

Abstract: *This paper examines mediation as an effective alternative method of resolving conflicts within public authorities. The legal framework for the application of mediation in Ukraine is analyzed, in particular in accordance with the Law of Ukraine “On Mediation”. The study defines its role in reducing conflict levels, increasing public trust in government institutions, and improving public administration mechanisms. The main areas of mediation application in public-law relations and its advantages compared to judicial procedures are outlined.*

Keywords: *mediation, public-law disputes, public authorities, alternative dispute resolution, administrative conflicts.*

Науковий керівник:

Гусенко А.А.,

*старший викладач кафедри
публічного управління та адміністрування
і міжнародної економіки,
Миколаївський національний аграрний університет*

УДК 342.9

**Механізми регулювання конфліктів у системі публічного управління:
теоретичні засади та сучасні підходи**

Шваюк Юліана,

здобувачка вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *У тезах розглянуто сутність та причини виникнення конфліктів у сфері публічного управління та окреслено їх особливості у діяльності органів державної влади. Проаналізовано ключові фактори конфліктності та визначено сучасні механізми їх урегулювання. Доведено доцільність комплексного використання зазначених підходів для забезпечення результативності та стабільності управлінських процесів.*

Ключові слова: *конфлікт, державне управління, врегулювання конфліктів, конфлікт інтересів.*